

ΑΠΟΓΕΜΑΤΙΑΝΗ

Ὁ Ροῖδης εἶναι τρομερός ἄνθρωπος, ἀλλὰ κριτικός πολὺ ἀτυχής. Ἄν τοῦλάχιστον θεωρῆται ἀπὸ κανένα ἀτύχημα αὐτὸ ποὺ τοῦ συμβαίνει κἄθε φορὰν ποὺ ἐκφέρῃ δημοσίᾳ οἰανδήποτε κρίσιν, εἴτε περὶ τῆς ποιήσεώς μας ἐν γένει, εἴτε περὶ τοῦ μακαρίτου Κόκκου ἔξαφνα, εἴτε περὶ τῆς νεαρᾶς διηγηματογράφου Ἀρσινόης Παπαδοπούλου. Αἱ κριτικαὶ του αὐταὶ ἐγείρουν τοιαύτας πολεμικὰς καὶ θόρυβον καὶ πᾶταγον τοιοῦτον, ποὺ θὰ τὸν ἐξήλευαν βεβαίως ὅλοι οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος καλλιτέχναι τῆς βεκυάλας.

Αὐτὴν τὴν φορὰν μάλιστα ὁ κακὸς του δαίμων τὸν ὤθησε νὰ τὰ βάλλῃ μὲ ... τὰς γυναῖκας, μὲ τὰς σοφὰς, τὰς λογίαις, καὶ γραφούσας γυναῖκας. Εἰς ἕνα τοῦ ἄρθρου ποὺ ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ὑπὸ τὸν τίτλον : «Αἱ γράφουσαι Ἑλληνίδες» κτυπᾷ ἀνηλεῶς τὰς συνεργάτιδας τῆς Κας Παρρέν, τὰς προοδευτικὰς συντακτιδας τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν» καὶ μόνον εὐρίσκουσι χάριν πρὸ τοῦ σκώμματος καὶ τῆς αἰωνίου χαριτολογίας του καὶ ἐπαινούνται τὰ «Ἀθηναῖκά ἀνθύλλια» τῆς κ. Ἀρσινόης Παπαδοπούλου, ποὺ ἐξεδόθησαν πρὸ ὀλίγων μηνῶν. Κἄποιος ὠνόμασε πολὺ δικαίως, δευτέραν ἐπανάληψιν τῶν Βακχῶν τὴν σύσσωμον ἐξέγερσιν ἐναντίον τοῦ Ροῖδου τῶν ἁμέσως ἐνδιαφερομένων καὶ προσθέτω τῶν ἁμέσως, διότι δὲν ἔλλειψαν καὶ οἱ ἐμμέσως ἐνδιαφερόμενοι, οἱ ὅποιοι en preux chevaliers ἐσπευσαν νῆκονίσουν τὴν αἰχμὴν τοῦ καλάμου των ὑπὲρ τοῦ δικαίου τῶν ἀδικουμένων· δυστυχῶς ζῶμεν εἰς ἡμέρας πονηράς καὶ ὁ ἱπποτισμὸς καὶ αἱ εὐγενεῖς προθέσεις παρεξηγοῦνται· καὶ μόνον τὸ πολὺ πολὺ μποροῦν νὰ ἐξογκώσουν κατὰ μίαν σελίδα τὸ βιβλίον τῆς ἀνθρωπίνης κωμωδίας. Αὐτὴν τοῦλάχιστον τὴν σκέψιν ἔκμα ὅταν διάβασα ὅσα γράφει κἄποιος εἰς τὰ «Ὀλύμπια». Κατόπιν ἐνὸς βαναύσου καὶ σαχλοῦ ὑβρεολογίου κατὰ τοῦ Ροῖδου ὁ ἱππότης αὐτὸς ἀφίνει τὸ παριτιέρω ζετιναχμα εἰς τὰς κυρίας καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν δεσποινίδα Ζωγράφου, τὴν νεαρὰν δραματογράφον τοῦ Ἐξιδασμοῦ, ἡ ὁποία καθὼς λέγει ἐπὶ λέξει «ὡς πρὸς τοῦτο εἶναι εἰς τὸ στοιχεῖον τῆς». Δὲν θὰ εἴχομεν τὴν τόλμην νὰ συγχαρώμεν δημοσίᾳ τὴν δεσποινίδα αὐτὴν ἂν μᾶς ἐπενοῦσεν ἀπὸ τὸν νοῦν ἡ ὑπόνοια ὅτι θὰ ἦτο ἱκανὴ νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν τρεχικὴν αὐτὴν διαθεβαίωσιν τοῦ ἱππότη, ἔστω καὶ μόνον διὰ νὰ μὴν τὸν διαψεύσῃ ἄρα εἶναι τόνον ... εὐγενής.

Ὁ Μπορέμ, ὁ χαριτωμένος καὶ δυνατὸς διηγηματογράφος μας, ποὺ χάνεται ὅπως τόσοι ἄλλοι μέσα εἰς τὴν καθημερινὴν δημοσιογραφίαν, ἔλαβεν ὀλόκληρον σειρὰν ἐντερβιού εἰς τὸ Σκρίπ μὲ τὰς γραφούσας γυναῖκας, τὰ ἔχει ἀρετὰ καλὰ μὲ τὸν «Ποδόγυρον» διὰ νὰ διεξαχάγῃ ὅσον διεξήγαγεν ἐπιτυχῶς τὸ ἐπι-

χείρημα. Τί εἶπε ἡ μιά διὰ τὴν ἄλλην, καὶ τί εἶπαν ὅλες διὰ τὴν κρίσιν τοῦ Ροῖδου εἶναι ἱστορία μακρά.

Ἡ κ. Κεχαγιᾶ π.χ.—τὴν ἀναφέρω δὲ διότι εἶναι αὐτὴ γνωστὴ μας, δική μας, πολιτίσσα—νὰ ἰδῆτε πχουσιάζῃ συνήγορος καὶ πολὺ μετρημένη καὶ λογικὴ τοῦ φοβεροῦ γυναικοφάγου. Εἰς τὰ περισσώτερα δίνει δίκαιον εἰς «τὸν ἀκριβολόγον καὶ κριτικώτατον αὐτὸν ἄνθρωπον» ὅπως τὸν ὀνομάζει. Ἡ κ. Κεχαγιᾶ εἶναι τὸ βέβαιον ὅτι περιορίζει πολὺ τὸν κύκλον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐπιτρέπει εἰς τὰς γυναῖκας νὰ γράψωσι. Διὰ τὴν συναδελφὸν μας π.χ. τὴν Ἀλεξάνδραν Παπαδοπούλου ἐνῶ ὁμολογεῖ ὅτι ἔχει πολλὰ χάριν, πολλὰν δύναμιν, εὐρίσκει ὅτι «τὰ θύματα μὲ τα ὅποια καταγίνεται δὲν εἶναι γυναικεῖα». Ὁμολογοῦμεν ὅτι δὲν ἐννοοῦμεν ἀκριβῶς τί θέλει νὰ εἴπῃ· ἴσως οὔτε ἡ ἰδία.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ τῆς κ. συναδέλφου μας, ἀναφερόμεν—χρονογραφικῶς ὅπως διόλου—ὅτι ὁ κ. Ροῖδης, μέχρι τῆς ἡμέρας ποὺ ἔγραψε τὸ πολύκροτον ἄρθρον του, ἠγνῶει καθ' ὅλοκληρίαν τὸ ἔργον τῆς, ἠγνῶει τὸ «Ἡμερολόγιον τῆς Δος Λεσβίου» ἠγνῶει τὴν «Καρδίαν καὶ τὰ χεῖλη» ἠγνῶει τὴν καλλιτέχνιδα ὑπερεκατὸν δημοσιευμένων διηγημάτων, τὴν ὁποίαν ἀκόμη προχθές, ὁ λεπτότερος τῶν νεωτέρων κριτικῶν μας ἐχαρκτηρίζεν «θαυμά» ἀληθινόν. Κατὰ δὲ τὴν ἐκδοσιν τῆς κυρίας Παρρέν ξέρετε τί συνέβη; «Ἐν τῷ ἄρθρῳ τοῦ κ. Ροῖδου ὑπάρχει πλήρης ὑστεροβουλία· τὸ ἔγραψε κατόπιν ὑποδείξεως, παρακληθεὶς νὰ τὸ γράψῃ. Εἰξέωρθε ὅτι τοσοῦτον ἐλυπήθη, ἐκλαυσεν, ἀπεγοητεύθη ἐκ τίνος ἄρθρου εἰς τὸ «Ἄστυ» τοῦ κ. Ξενοπούλου περὶ τῆς διηγηματογράφου δεσποινίδος Ἀλεξάνδρας Παπαδοπούλου, ἡ γράψασα τὰ «Ἀνθύλλια» κυρία Ἀρσινόη Παπαδοπούλου, ὥστε τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Ροῖδου μὲ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἐγράφη, ἐκείθεν φαίνεται νὰ πηγάζῃ, ἐκείθεν φαίνεται νὰ ἔχῃ τὴν προελευσίν τῆς ὅλης ἡ radotage τοῦ κ. Ροῖδου».

* *

Ὁ Δροσίνης ἔλαβε τὴν ἀξιέπαινον πρωτοβουλίαν νὰ προσκαλέσῃ τὸν κόσμον τῶν λογίων διὰ νὰ πανηγυρίσῃ μετὰ δύο ἔτη τὴν ἐκατονταετηρίδα τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς τῆς νεωτέρας μας ποιήσεως, τοῦ Σολωμοῦ. Ἀπὸ διατριβῆν τοῦ συνεργάτου μας κ. Καμπύση δημοσ.εθείσαν εἰς ἀθηναϊκὸν φύλλον μανθάνομεν ὅτι τὴν πρωτοβουλίαν ἔλαβεν κυρίως—καὶ τὴν ἔγραψεν εἰς τὸν Δροσίνην—μία κόρη ἀδρότατη· τί ἔμπορον! τί παρήγορον!

* *

Τί σπαραξικάρδιον! τί ἀπελπιστικόν! Τὴν μίαν ἡμέραν ἐβόηκεν ἀπὸ τὸ Δαφνὶ ὁ Βιζυηνός, τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐμῆκεν ὁ Μητσάκης! τοῦ ὁποίου αἱ ἀρμονικαὶ παραρωνίζι—αἱ Ἀθηναῖκαί του σελίδες—εἶναι τὰ ἰδιοτροπώτερα ἀλλὰ καὶ ζωντανώτερα ἴσως

ἀπὸ τὰ καλλιτεχνήματά μας. ἡ ἰδιαιτέρη δύναμις τῆς Τέχνης τοῦ Μητσάκη ἐμύριζεν ἀπὸ μακρὰν νεύρωσιν καὶ παθολογίαν καὶ ὑστερισμόν. Λυρικός νατουραλιστής, τοῦ ὁποίου ἡ εὐπάθεια καὶ ὁ λυρισμός μετέπιπτεν ἀκόπως εἰς τὴν ἐπιληψίαν, συνεκλόνεζεν, ὅχι χωρὶς ἀπλοῖαν περιτέχνησιν, καὶ διήγειρεν τὰ νεῦρα του διὰ τὴν μεταδόσθαι τὸ περίσσευμα τοῦ κλονισμοῦ των καὶ τὰ ἰδικά μας. Καθὼς μανθάνομεν δὲν φαίνεται πολὺ σοβαρὰ ἡ περίπτωσις τοῦ δυστυχοῦς καλλιτέχνου, καὶ εὐχόμεθα ὅπως ἡ Ὑγεία ἀποδώσῃ εἰς τὴν Τέχνην μας γρήγορα ἕνα ἀπὸ τοὺς ἐξοχωτέρους ἱερεῖς τῆς· εἶναι νεώτατος ὁ Μητσάκης καὶ γράφει ἀπὸ δεκατεσσάρων χρόνων παιδί.

Ι. ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Γιατί νὰ μὴ παντρεύονται τὸν Μάη;

Καὶ τί ὥμορφος μῆνας ποῦναι. Παντοῦ λουλούδια, παντοῦ πρασιναῖδες, παντοῦ μυρωδιές. Μυρωδιές ἀπ' ἐκεῖνες ποὺ μεθοῦν τὴν καρδιά σὰν τ' ἀφίονι καὶ τὴν κἀνουν νὰ βλέπῃ τὰ ὄνειρά της τὰ πειρὸ ἄπιστα τὰ πειρὸ οὐρανοκλεμμένα. Μῆνας γιὰ εἰδύλλια.

Μέσα στὰ τόσα χάδια τῆς ἀνοιξέως πόσο θὰ ταίριαζε καὶ ἡ μυρωδιά τῆς ἀγάπης καὶ ἡ ἀμετάφραστη τῆς ψυχῆς μουσική...

Ἴσως καὶ γι' αὐτὸ ἴσια-ἴσια. Γιατί εἶναι μῆνας γιὰ ὄνειρα καὶ δὲν θέλει νὰ τοῦ ταράξουν τὴν ὄνειρωδὴ ὅψιν του μὲ τίς λαμπάδες καὶ τὰ στέφανα ποὺ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς πραγματικότητος.

Ξέρεи ἐκεῖνος· τὰ λουλούδια του τὰ φυλάει γιὰ τοὺς ξεμυαλισμένους καὶ τὰ... γιὰ ἕνα εἶδος φιλοσόφους.

Ἀπ' τὰ παλῆα ὅμως χρόνια συνήθισαν νὰ θεωροῦν ὅλοι τὸν Μάη σὰν τὸν πειρὸ ἀκατάλληλον καὶ δυσόλιον μῆνα γιὰ τοὺς γάμους.

Ὁ Ὁβίδιος συμβουλεύει τίς παρθένες καὶ τίς χῆρες νὰ ἀποφεύγουν ν' ἀνάπτουν τίς λαμπάδες τοῦ γάμου τὸν Μάη γιατί αὐτὲς οἱ λαμπάδες θὰ μετατραποῦν σὲ νεκρικὲς. Ἀλλὰ καμμιά συνήθεια δὲν ἀπαγορεύει τὸν Μάη νὰ ἀγαπιοῦνται καὶ νὰ χωρίζονται ἀκόμα.

* *

Τελευταίως στὰς Ἀθήνας ὁ κ. Ροῖδης ἐδημοσίευσεν ἄρθρον κατὰ τῶν λογογράφων γυναικῶν. Τῷ γραψε δὲ γιατί, λέγει, ἀγαπᾷ πολὺ τίς γυναῖκες ἀλλὰ τίς θέλει γυναῖκες καὶ ὅχι ἀνδρογυναῖκες.

Ἐννοεῖται, ὅτι τὸ ἄρθρο αὐτὸ ἔκαμε πολὺ κρότο καὶ βόηκε ἐκτὸς τῶν ἀπέριων συνηγόρων ἐκ τοῦ ἀσχήμου φύλου καὶ μερικὰς ἢ καὶ μίαν μόνην ἐκ τοῦ ὠραίου.

Ἀκουσὰ μία γυναῖκα νὰ λέγῃ πῶς ἡ γυναῖκα ὡς τῶρα δὲν ἀνοίξε κανένα νέο δρόμο στὴν τέχνη καὶ ὅτι ἔπρεπε κατὰ συνέπειαν νὰ παραιτηθῇ ἀπ' αὐτὸ τὸ σταδίου.

Ἴσως θὰ εἶχε δίκαιον ἂν προσέθετε ὅτι ἡ γυναῖκα εἶναι ἀδύνατον νὰ κάμῃ τίποτε στὴν θέσιν ποὺ βρίσκεται σήμερα. Γιατί, ἐνῶ ἐξάκρνα οἱ ἄνδρες μποροῦν νὰ σπουδάσουν παντοῦ καὶ κάθε στιγμὴ τὴν κοινωνία, γι' αὐτὴν εἶναι ἀπαγορευμένο νὰ παίρνῃ καὶ ἐκεῖνη ἐκ τοῦ φυσικοῦ τὰ κοινωνικὰ πορτρέτα. Ἡ δημοσία γνώμη τὴν ἐμποδίζει. Καὶ ἡ παιδείσις ποὺ τῆς δίδουν τί ἄλλο κατορθώνει παρὰ νὰ τὴν συνηθίσῃ ἐπὶ καμπόσα ἔτη σὲ πολὺ ὑψηλότερο συνήθως κύκλον ἀπὸ κείνον ποὺ ζοῦσε, διὰ τὴν τῆς φέρῃ κατόπιν τὴν ἀπογοήτευσιν ὅταν κληθῇ στὴν κοινωνικὴ τῆς σειρά νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμὸ τῆς.

Ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ οἱ ἀρμόδιοι θὰ τὰ κρίνουν. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ κτυπᾷ πολὺ στὰ μάτια εἶναι ὅτι γιὰ λογογράφους τὸ μέλλον μᾶς δίδει ἀρκετὲς ἐλπίδες καὶ χωρὶς τὴν συνδρομὴ τῶν γυναικῶν, ἀλλὰ οἱ μητέρες δὲν εἶναι πολλὲς καὶ κάθε μέρα δυστυχῶς ὀλιγοστεύουν.

* *

Καὶ μιὰ Περwτική γνώμη:

Μεταξὺ δύο φίλων:

— Γιατί δὲν παντρεύονται τὸν Μάη;

— Γιατί ἔχουν τὰ κορίτσια ἐξετάσεις.

* *

Ἡ γυναῖκα μόνη δὲν μπορεῖ νὰ ἦναι ἐκεῖνο ποὺ μπορεῖ νὰ ἦναι· γιὰ νὰ τελειοποιηθῇ πρέπει νὰ ἀγαπηθῇ καὶ νὰ ἦναι εὐτυχής.

K. PEMOYZA

* *

Ὁ γάμος ἐξ ἔρωτος εἶναι εὐχάριστος. Ὁ πρὸς τὸ συμφέρον γάμος εἶναι πρακτικὸς. Ἐκεῖνός ὅμως ποὺ συνενοῖ καὶ τὰ δύο εἶναι εὐτυχὲς γάμος.

Ὁ εὐτυχὲς γάμος περιέχει ὅλα τὰ θέλητρα τῆς φιλίας, τὰς ἀπολαύσεις τῆς λογικῆς, καὶ ἐν συνόψει ὅλας τὰς γλυκύτητας τῆς ζωῆς.

ΑΝΤΙΣΩΝ

* *

Ἡ γυναῖκα ποὺ ἐκτιμᾶται περισσότερο διὰ τὰς ψυχικὰς τῆς ἀρετὰς παρὰ διὰ τὴν ἐμορφίαν τῆς εἶναι ἀνωτέρα τοῦ φύλου τῆς. Ἐκεῖνη ποὺ ἐκτιμᾶται περισσότερο διὰ τὴν ἐμορφίαν παρὰ γιὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὰ ψυχικά τῆς κάλλη εἶναι τοῦ φύλου τῆς.

Ἐκεῖνη ὅμως ποὺ ἐπαίρεται περισσότερο γιὰ τὴν καταγωγή ἢ τὴν θέσιν τῆς παρὰ διὰ τὴν ἐμορφίαν τῆς εἶναι κατὰ ἔξω ἀπὸ τὸ φύλον τῆς καὶ κατωτέρα αὐτοῦ.

ΣΑΜΦΩΡ

* *